

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și insertiunile se plătesc înainte

DELA REUNIUNE

Membri la Reuniune.

S'au mai înscris între membrii Reuniunii noastre economice din Orăștie:

Din *Teherou* (l. Zlatna): Nicolae Doncea, primar, Simion Cibeau, inv., Păscău Păștiuț, econom, și Ilie Campa, econom, toți membri ordinari.

Din *Orăștie*: Nistor Bădălu, cantor gr-cat. și Adam Adămuț, m. ordinari.

Din *Sikvașul-de-jos*: Ladislau Nandra, paroch, m. ordinar, (înscris în Febr. și scăpat la publicările anterioare).

Un țipet îndreptățit.

Niște date statistice ce ne stau înainte asupra măsurii în care se trec beuturile spirtoase la popor, ne fac să stăm nițel de vorbă asupra acestui rău, asupra acestei *primejdii economice și naționale*, care ne pricinuește mai mari stricăciuni ca toate celelalte rele de cari suntem îmbrânciți și ne gătuesc, în chip firesc ori măiestrit.

Cifrele acestei statistice ne arată, că împărțind pe familii prețul beuturilor spirtoase vândute numai la sate, (unde se vând cele mai proaste și înveninătoare), se vine în cifră mijlocie 83 fl. de familia de țeran, dați pe holeră! Într'un sat de numai 150 familii, se aruncă pe valea veninului peste 12 mii fl. pe an! Îți vine acuși să nu crezi lucrul acesta, dar' oficiile publice, cari țin samă de trecerea beuturilor în țară, dovedesc cu negru pe alb și cu punțile cele pline de bani strinși din finanții și accisuri și din tot felul de vămi ce adună din trecerea beuturilor.

Dar' eată ce e mai trist în toată povestea: Din potopul de bani dați pe beuturi la sate, 61 din 100 de părți, se dau pe holerca de tot felul zisă, vinars de prune, de bucate, de spirt, etc. și numai 39 din sută pe vin, care nu e așa stricăcios.

Ear' cele 61 de părți de rachie, dovedită ca mult mai stricăcioasă și

ruinatoare de trup și timpitoare de minte, împărțindu-le după părțile de țară în care ele s'au trecut și se trec mai virtos — dăm de aceea ce ziserăm că e »primejdie economică și națională«, căci din milioanele de buți de rachie, 70 din sută se deșartă în casele sêrace ale popoarelor mai înapoi rêmase între care locul întâi îl țin nenorociții Ruteni, apoi vin Slovaci și noi ... *Românii*, și numai în măsură pe jumătate mai mică această otravă se trece și la celelalte popoare mai înaintate și în stare materială și în cultură, la Sêrbi, Unguri și Germani. Ear' cu vinul e lucru chiar întors: din cât vin se trece, 70—72 părți la sută se trece la Nemți, Unguri și Sêrbi, și numai ca vre-o 30 la sută la Români, Slovaci și Ruteni.

Și doar' e un lucru dovedit ce nu are lipsă de altă stăruire deosebită, că cu cât un popor este mai înaintat în toate ale sale, cu atât el bea în măsură mai mică vinarsul, și îl va înlocui pe el cu beuturi mai igienice, ca vin de struguri, vin de poame, bere, etc., ear' cu cât un popor e mai bătut de vremuri și de prostie, cu atât vei afla la el în măsură mai mare *vinarsul* și încă *vinars* ales de — rău!

Ear' surorile sale înflorite cu care *vinarsul* îți intră în casă sunt: *moleșirea din ce în ce mai tare a trupului*, până când îl face să ajungă o ruină tristă, un putregaiu pe care îl va înfrânge vremea înainte de vreme, apoi *slăbirea minții*, pe care o face vecină cu hăbăucirea, ori chiar hăbăucie jalnică, ce nu mai poate cuprinde și judeca aproape nimic, și *decadența neamului*, dând părinții moleșiți de această beătură, naștere la copii tot mai slabi ca ei, tot mai pipirniciți, tot mai amăriți. Pe când neamurile ce își stêmpără setea și oboșeala, cumpetat, cu beuturi mai sănătoase, cum sunt vinurile curate și berea, acelea dau nainte în toate neasemnat, mai tare! Vezi poporul german (din Germania) unde curge berea vale și pe

sate, ce popor voinic e, ce sporire dă: 800.000 pe an (la 48—50 milioane, adecă la 50 de locuitori 1 mai mult pe tot anul!). Ear' noi? Noi la 200 de locuitori ne sporim la an cu 1.

Dar' să ne uităm la îndepărtații Germani, să ne uităm în țeara noastră însași: aci de ani și ani de zile cetim, că cercetările ce se fac asupra sporirii populațiunii, dovedesc, că între alții, noi, Români, pe care ne întrec încă numai Slovaci și Rutenii cei ziși deja »popor mort« suntem cari sporim la număr *cu mult mai încet* decât de pildă Ungurii sau Sêrbii, — și statistica ce ne stă nainte nu uită a mărturisi, că una din pricinile acestei rêmăneri înapoi a poporului nostru, este și *dedarea lui la beutul fără frâu a otravei numită „vinars“*.

În câteva foi serioase și cu durere de inimă pentru viitorul poporului, se dau țipete, strigări mari, de durere, la vederea tristului chip.

Repetăm și noi țipetul, și am dori ca el să atingă urechea fiecărui Român și spaimă să așeze în sufletul lui, doar' se oprește el însuși și oprește și pe frații sei de primejdiosul povârniș pe care alunecăm.

Oare să nu mai fie îndreptare? O! să nu vorbim de a nu fi! Este, și încă fără nici o durere deosebită. Vom arăta și cum credem aceasta.

AGRICULTURĂ

Măzêrichea.

Măzêrichea este o plantă de nutreț cunoscută tuturor. Folosul ei nu-l trage nime la îndoială, și totuși nu e luată în băgare de samă după cuviință.

Măzêrichea se face în ori-ce pământ și, cosită înainte de a se coace, de obicei direge pământul. Ea se cultivă cu deosebire în locul, unde în toamna următoare sunt de a să sămăna spicoase, astfel că peste vară ne dă nutreț și mult și bun, ear' pământul, în loc de a

rămănea ogor sterp, îl folosim, fără însă a-l slăbi. Pe urma mazărichei pământul rămâne curățit de burueni și se poate îndeajuns pregăti pe sama grâului, săcarii și altor spicoase. Măzăricea se face și în locurile mai sêrace, jilave sau uscate. Nu-i umblă rău sămănându-o după orice plantă, și numai pentru ea rar se întemplă să gunoim.

Arătura din toamnă este cea mai potrivită. În lipsa acesteia, arătura se poate face și nemijlocit înainte de sămănat, care trebuie să se întemple mai târziu în luna lui Maiu.

Se samănă în amestec cu ovês sau orz, cari nu o lasă să cadă, și anume 1 parte mazăriche și 2 părți ovês sau orz. Numai când se samănă pentru sêmântă, se poate sămăna și singură.

La un juger se cer $6\frac{1}{2}$ ferdele sêmântă, din care $2\frac{1}{2}$ mazăriche și 4 ovês sau orz. Sêmânta se îngroapă $2\frac{1}{2}$ —4 cm. afunzime, ear' în pământul nêsipos și până la 6—7 cm. Acoperirea sêmânței se face cu ajutorul grapei, după care trebuie să urmeze tăvălugirea, pentru-ca fața arătorei să rămână cât mai netedă. Această lucrare înlesnește cositul, care e bine să se facă cât mai aproape de pământ.

Alte lucrări până la cosit nu sunt trebuincioase. Se cosește când e în plină floare. În Iulie și August mazărichea se uscă cu înlesnire, pentru că în acest timp cad cele mai mari călduri. Ea nu trebuie prea mult întoarsă pentru-că 'i-se scutură foile și florile. Uscatul pe capre este cel mai potrivit.

Fênul de mazăriche nu este întrecut de ori-care fên bun. De pe un juger adunăm 3—4 cară.

Voind cineva să aibă și mazăriche de sêmântă, lasă o parte necosită până când și păstăile cele mai de desubt au primit o culoare deschisă; atunci se cosește, se uscă în brezde, se duce acasă și se îmblătește cu îmblăcii. De pe un juger se scot 8—10 hl. sêmântă.

Grăunțele acestea sunt un nutreț foarte bun pentru mânzii de 2—3 ani și peste tot pentru vitele puse la îngrășat. Vacilor cu lapte și vitelor tinere nu se dau grăunțe de mazăriche, ci numai ca urneală; ear' oilor se dau împreună cu paie. Paiele rămase după îmblătit ajunge cu un fên mijlociu.

Măzăricea cosită în Iulie sau August, pământul se poate ara și pregăti pentru sămănăturile de toamnă.

La toată întemplarea e de lipsă, și e spre folosul plugarilor, să facă încercări cu sămănarea mazărichei în locul ogorului sterp.

ROMUL SIMU

După comasare.

(Urmare.)

III. Nutrețul.

Am zis în capitolul premergător că, în gospodăria noastră pe 12 jugere fênaț și arătură, ne sunt de neapărată trebuință câteva vaci, câțiva viței, porci, în sfârșit vite în greutate de cel puțin 20 măji m. Am mai zis, că vitele trebuie neasămănat mai bine nutrite, dacă vorba e să sporească și să ne producă și gunoiul trebuitor.

Urmează acum să arătăm, cât nutreț ne trebuie la întreținerea vitelor noastre, și cum să ni-l agonisim deocamdată în acest dintăiu an după comasare, anul de cercare și de trecere dela plugăria veche cu pășunat comun, la plugăria nouă cu *finerea vitelor în grajd*.

Vitele cornute mănâncă pe zi, dacă e vorba să fie bine hrănite, una a treizecea ($\frac{1}{30}$) din greutatea lor, fên bun s'au alt nutreț socotit în preț de fên. Caii și porcii ceva mai mult. Ne trebuie deci pentru întreținerea vitelor noastre pe zi 60—70 chlgr. de fên uscat sau $2\frac{1}{2}$ măji m. nutreț verde; pe an vre-o 25 de cară de fên sau alt nutreț potrivit.

Să zicem acum, că cele 3 jugere de fênaț ne vor da o recoltă de 6 cară de fên și otavă, (gunoite și îngrijite precum am arătat mai înainte, ne vor da mai mult); și se mai adaugem pășunatul pe miriște, după secere în preț de 2 cară de fên — ca să acoperim trebuința ne mai lipsesc vre-o 17 cară de nutreț din locul de arătură. În scopul acesta vom sămăna în 4 jugere plante de nutreț, *măzărice ș. a.* așa fel, că o parte din ele sămănate des de cu primăvară și uscate la timp, să le putem duce de pe pământ și să ne mai rămână vreme să-l pregătim pentru sămănăturile de toamnă; o parte însă sămănată rînduri, ne va da nutrețul verde. Din celelalte 5 jugere socotim că 1 jug. s'a îmbrăcat în căi, împrejmuiți, pomel, viie, ș. a., ear' 1 jug. 'l-am sămănat cu grâu de toamnă — vom sămăna acum 1. jug. cu grâu de primăvară, orz, ovês, 1 jug. cu cucuruz, $\frac{1}{2}$ jug. cu sfecle de nutreț, $\frac{1}{2}$ jug. cu

cartofi, cânepă varză. Aceste 2 jugere din urmă, sămănate cu plante de săpat, e bine să le alegem așa, ca în primăvara viitoare să le putem cultiva pe jumătate cu luțernă, pe jumătate cu *trifoiu*.

În timpul acesta vom avea:

Recolta celor 3 jug. fênaț	6 cară de fên;
Pășunatul pe miriște prețuit în fên	2 « « «
Recolta plantelor de nutreț pe 4 jug.	10 « « «
Paiele, tîrnomeata, pleava, foile de cucuruz, dela 4 jug. prețuite în fên	2 « « «
Grăunțele date vitelor	2 « « «
Sfecle și cartofi	3 cară de fên.

Laolaltă preț de 25 cară nutreț.

Care va să zică în anul acesta, deși cel mai greu în ce privește agonisirea nutrețului, am acoperit lipsa lui.

În asemănare cu cățătimea și bunăstarea nutrețului, ce-l mănâncă vitele, este producțiunea gunoiului; așa fel că o maje m. de nutreț uscat și așternut de paie dă cam două măji m. de gunoiu. Ca să putem deci acoperi lipsa celor vre-o 80 cară de gunoiu ce ne fac trebuință, vom fi nevoiți a mai cumpăra vre-o 10 cară de paie de așternut.

(Va urma).

I. BLAGA

INSOTIRI, TOVĂRAȘII

Magazine de bucate.

(Urmare.)

Decurgerea adunării generale de alcătuire.

Când cei chemați s'au adunat la locul și la timpul pus de mai înainte, conchemătorul adunării și capul întreprinderii *deschide adunarea*. Salută pe cei adunați, mai spune odată ținta și scopul ce se are în vedere, și declarând adunarea de deschisă, roagă pe cei de față să-și aleagă din sinul lor *un president și un notar* adhoc. Nou alesul president, numește dintre cei prezenți *doi bărbați verificători* ai protocolului ce se va lua, și apoi lasă să se cetească statutele alcătuite. Adunarea ia la dezbateră punct de punct din statute și eventual face îndreptările trebuincioase. După-ce statutele au fost primite, presidentul declară tovărășia de înființată și să hotărăște apoi ca statutele să fie

ăsternute la ministrul de interne spre întărire. După aceste adunarea alege membrii în comisii și funcționarii prescriși de statute. Ne mai având altele de pertractat, adunarea se declară prin președintele de închisă.

Despre desbaterile adunării se ia protocol în scris (proces verbal).

Forma protocolului e foarte simplă. Se spune anume: unde, când și în ce cauză s'a luat protocolul. Au fost de față următorii (aici se înscriu toți membrii câți sunt de față). Se spune apoi că cine și cum a deschis adunarea. Cine s'a ales ca președinte și cine ca notar și apoi ca verificători. Se spune apoi că s'au cetit statutele și după o desbatere amănunțită au fost primite de adunare. După primirea statutelor se înseamnă în protocol, că adunarea a decretat tovărășia ca înființată. Se alege apoi membrii în comisii, president, vice-president etc. Protocolul se subscrie de president, notar și de cei doi verificători.

Dacă după adunări s'ar face *retrageri cu torțe* sau demonstrații în corpore, pentru acestea trebuie să se aibă *permisiunea* specială dela poliție ori primărie.

Timbrarea statutelor.

După-ce s'a ținut adunarea gen. de alcătuire, scriem în curat statutele, așa cum s'au primit în adunare. *Statutele le scriem în trei exemplare.* Se face apoi o rugare scurtă adresată ministrului de interne, prin care cerem aprobarea statutelor.

În rugare spunem că conform alăturatului protocol în comuna X. s'a înființat la data cutare o tovărășie pe baza statutelor, alăturate în 3 exemplare, care statute unanim au fost primite de adunarea gen. de constituire. Ne rugăm apoi ca ministrul să întărească statutele.

Rugarea o subscrie nou alesul president. Se înțelege că rugarea se scrie conform formei obicinuite, cu rubrică etc.

Recapitulând mai spunem că la ministru trebuie înaintat: *procesul verbal în un exemplar, statutele în trei exemplare și apoi rugarea pentru autentificare* (întărire). Înainte însă de a le trimite trebuie să fie timbrate și anume:

1. Pe *rugare* se pune timbru de 50 cr. (1 cor.) lipit din afară la rubrică

deasupra de titlul ministrului, fără-ca să se scrie ceva peste timbru.

2. Pe *»protocol«* se pune timbru pe fiecare coală câte 15 cr. (câte coale de atâtea ori câte 15 cr.) Timbrul se lipește din afară, fără a se scrie peste el.

3. Pe *»statute«* asemenea de fiecare coală 15 cr. timbru, la toate exemplarele pe o formă. Timbrul se lipește tot din afară, fără a se scrie peste el.

Dacă, pe lângă toată timbrarea în bună rânduială, vre-un oficiolant ar cere timbrarea mai mare, suntem în drept să apelăm: întâiu la *direcțiunea financiară* (apelația asta e scutită de timbru) și apoi la *judecătoria financiară administrativă* (pénzügyi közigazgatási bíróság), același trebuie timbrat pe coală cu 36 cr.)

Când s'ar întâmpla că vre-un oficiolant ar pretinde ca statutele pe lângă timbrul de 15 cr. pe coală să fie provăzute și cu *timbru de înregistrare* de 10 fl., numai decât trebuie să apelăm. În același ne provocăm la „Dijjegyzék“, care deși în cap. 13 punct IV. b) prescrie că pentru împotocolare este a se aplica timbru de 10 fl., *tovrărășia noastră nu e datoare să plătească acești 10 fl.* din pricina, că *tovrărășia noastră, ca tovrărășie de binefacere (filantropică)* nu trebuie *»împotocolată«* la tribunal, ci numai *aprobată* de ministru.

Hârtiile nu le înaintăm la ministru *dă-a dreptul*, ci ele în orașe trebuie înaintate prin *primărie, ear' în sate prin oficiul pretorial.*

După-ce am înaintat statutele pentru întărire, trebuie să așteptăm cu începerea activității tovrărășiei până când statutele ni-să trimit aprobate. Numai după aprobarea statutelor se privește tovrărășia, după lege, ca fiind în viață, ca existentă.

(Va urma.)

V. C. OSVADĂ

HIGIENĂ

(Urmare din nr. 7.)

În salivarea.

În măsura aceea, în care bucatărea e măruntă în gură, se mestecă cu un fluid numit „saliva“ (scuipat).

Saliva, precum a descoperit învățatul danez Steuon, (care deși anatom și medic renumit, mai târziu a fost sfințit de episcop în Roma, pe la anul 1678), isvorește din mai multe glandule (globulele), cari sunt așezate în obraji

feței, apoi sub limbă și sub fălci, precum ne putem încredința dacă ținem gura căscată, și atunci putem vedea cum din niște găuri mici iese o rază subțire de fluiditate.

Saliva isvorește în gură într'una, pentru aceea suntem siliți a înghiți tot mereu.

Isvorirea într'una a salivei ține umezite buzele și gura întreagă, și ea face cu puțință vorbirea. Se poate băga de samă la mulți vorbitori, că se opresc câte-un pic în vorbire, nu atâta din lipsă de gândiri, cât din lipsa salivei, și îndată-ce înghit puțină apă, pot urma vorbirea.

În decursul masticării (mestecării mâncărilor) însă, se adună mai multă salivă în gură ca de obicei, pentru-că mișcând falca, muscuii își storc din glandulele de care pomenirăm, saliva adunată.

Dar' și numai mâncarea pusă în gură, fără de mestecare, face să isvorasca saliva, ceea-ce e un lucru minunat, pe care nu-l putem tâlcui, precum nu se poate tâlcui nici aceea, cum de-i curge omului apa în gură îndată-ce numai vede sau amiroasă o mâncare pergătită cu gust, sau și numai cetind în carte ori auzind despre cutare mâncări bune.

Sunt și multe alte materii cari fac să curgă saliva, între altele tăbacul. Abstrăgând de însușirea veninoasă a tăbacului, folosirea lui mai ales la început silește curgerea salivei, pe care o scuipăm ori o înghițim fără de nici un folos, adecă se perde o materie folositoare la mistuire, care, mai ales atuncia când trupul are lipsă de mistuire bună, e în paguba sănătății, ce se și poate vedea la pruncii cari fumează, pentru-că ei toți slăbesc și sunt palizi.

Folosul salivei este acela, că ușurează mistuirea, făcând ca masticarea să fie mai desevirșită, și înghițirea bucaturilor mai ușoară. Se cerce oare-cine să înghită o bucatură uscată, și va vedea cât de greu merge.

Alt folos al salivei este însușirea ei de a străforma în zahăr întăreala care se găsește în bucatele făinoase de tot soiul, precum în făină de grâu, de orz, ovės, cucuruz, orez, fasole, mazere, linte, grumpene, etc., prin ce le face potrivite spre a fi mistuite, deoarece-ce întăreala nu se desface în apă, ci numai se umflă particulele ei.

Despre aceasta ușor ne putem încredința, dacă luăm în gură puțină făină

și o mestecăm cu salivă, după puțin timp vom simți, că gustul ei sarbăd se străformează în un gust dulci. Prin încercări chemice această schimbare și mai ușor se poate dovedi.

Materia această, care străformează întăreala în zahăr, e tot aceea, care străformează întăreala conținută în orz, când din acela se ferbe bere.

Am văzut deci cum bucatele duse la gură se mestecă cu dinții, cum se mestecă cu saliva și formează bucătura care aflându-se de cătră limbă a fi gata, nu mai are loc în gură, ci are să fie condusă mai departe prin al treilea act al digerării, adică prin »inghițit«, despre care se va vorbi.

DR. ST. ERDELY

POMĂRIT

Boalele pomilor.

(Urmare).

5. *Uscarea crenjilor.* Crenjile uscate trebuie tăiate pieziș cât mai aproape de trunchiu sau de crenjile din cari acelea sunt crescute, și ranele trebuie unse cu ceară de altoit. Rădăcinile bolnave încă trebuie tăiate și unse cu ceară de altoit.

6. *Îngălbănirea frunzelor.* Frunzele de pe vîrf îngălbinesc înainte de timp și cad, surceii tineri se roșesc și coaja se uscă. Pricinile acestei boale sunt: uscăciunea, vătămarea rădăcinilor sau descoperirea acelor. Pricinile trebuie înlăturate, rătezând cu îngrijire rădăcinile

vătămăte, acoperind pe cele desgolite și udând bărbătește.

7. *Excrescențele,* ce s'ar ivi între coaje și lemn, trebuie înlăturate cu ajutorul cuțitului și rana unsă cu ceară de altoit; pentru-că altfel ele umflă și mănâncă coaja. Înlăturați trebuie și bureții de pe trunchiu și ramuri.

8. *Putrezirea mēduvei și scorburosirea,* sunt pricinuite de sucure stricate, cari au început a se trage înspre inima pomului. Descoperind de timpuriu acest rău, se curăță mēduva cuprinsă de putrejune, și se împiedecă scurgerea apei și altor sucure înspre locul cu pricina.

9. *Petele pe coaje* sunt pricinuite de boale lăuntrice și de parasiți (muschi, bureți. ș. a.). Petele trebuie curățite și unse cu ceară de altoit.

10. *Rîia* se vedește prin deslipirea coajei în mici solzișori. Se fac găuri în coaje, unde apa de ploaie stă baltă, și se arată putrezirea, bureții, ș. a. Coaja stricată trebuie înlăturată, dar' astfel, ca să nu fie vătămata coaja tineră, ce începe a se forma sub cea putredă.

11. *Muschii* și alți parasiți se rad și coaja se unge apoi cu zamă de var.

12. *Încolțirea rădăcinilor.* Pomii șorii ce dau din rădăcinile unui pom trebuie tăiați cu îngrijire pentru a nu vătăma rădăcinile, cari sunt a se unge cu ceară de altoit.

13. *Rășina și cleiul,* ce se ved zămuind din pomi, sunt pricinuite de un pământ prea gras sau prea umed,

perdut, nu tocmai cât nepotul, adică nu tot ce aveau; dar' au pierdut și ei destul de frumos pe potruva unor negustori nu tocmai tari.

Acum, toți jucătorii dorm, fiecare la odaia lui. S'a înorat de pe la miezul nopții, și e întunec adânc.

Flăcăul nostru stă pe prispă cu fruntea între mâni, pe când, în picioare, drept în față îi stă tovarășul său de drum. Inecat de gânduri, tinerul ridică fruntea în sus și îi pare că vede în întunecul nopții strălucind ochiul ciudat care l-a stăpânit toată ziua.

— Ce-i de făcut? întreabă.

— Dorm toți butuc, șoptește cald șaiul... Ușa e scoasă din țitina de jos... Dacă o ridici binișor, poți intra pe dedesupt; poți pe urmă s'o descui pe dinlăuntru și să ieși frumos. Intră încetinel; lasă-te pe vine; mergi pe dibuite la paturi; ascultă bine unde răsufflă, și trece-le cu batista asta pe la nas fiecăruia... Odată se tragă în suflet din mirosul ăsta, și nu se mai deșteaptă până la ziua să-și tai cu ferestrul.

Și zicând acestea, îi dă basmaua în

uneori și de ger. Pricinile trebuie înlăturate, anume: umezeala și prea marea grăsime a pământului.

14. *Frunzele sucite* ale pomilor, îndeosebi ale persecilor, sunt dovadă că pomul suferă. Crengile bolnăvicioase trebuie înlăturate și ranele unse cu ceară de altoit.

15. *Vătămări din afară,* pricinuite de animale, de oameni, ș. a. nu trebuie nesocotite. Dacă s'a făcut o desbinare sau altă vătămăre mai mult sau mai puțin primejdioasă rana trebuie rătezată cu un cuțit ager, apoi unsă cu ceară de altoit și pe urmă legată cu pânză, ca aerul, ploaia ș. a. să nu străbată la coajă, la lemn, sau mēduvă.

16. *Gerul* strică pomilor tineri la rădăcini, celor mai bătrâni la crengi. Părțile stricate sunt a se tăia cu îngrijire; ear pământul din jurul ăstorfel de pomi trebuie înlocuit cu altul.

R. S.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Berlinul are oaspe înalt, pe M. Sa împăratul și regele nostru. A sosit acolo azi, Vineri, în 4 Maiu. S'au făcut mari pregătiri pentru a primi pe bătrânul Domnitor cu deosebită pompă.

Din privilegiul acestei înalte visite, Principele *Ferdinand*, moștenitorul tronului *României*, se află și A. Sa la Berlin, spre a fi de față la festivități, așa zic rapoartele politice, de fapt va fi acolo pentru mai mult decât numai pentru „a fi de față la festivități“...

mână și-l împinge pe flăcău încet-încet spre ușe. Băiatul trece basmaua în mână stângă, și ștergându-se de sudoare:

— Doamne! Doamne! suspină el și cu dreapta își face cruce.

Atunci un hohot strașnic se aude... Flăcăul se întoarce în loc. E besnă împrejurii, și nicăiri ochiul luminos al tovarășului. Tinerul se moleșește din toate încheeturile și se prăbușește pe prispă.

...Să face ziua...

— Scoală, mē! aici ai adormit, procopsitul? zice un glas necunoscut.

Flăcăul se trezește buimăcit.

Unchiul îl cheamă în odaie; nepotul ascultă, de-abea tîrîndu-se pe picioare.

— Cât ai pierdut, mē?

— ...Tot.

— Cât tot?

— Ce am mai avut eu... și...

— Și ce mai?

— Și... arēnda.

— Cînzeci de galbeni?

Nepotul dă din cap punend ochii în pământ.

FOIȚĂ

LA CONAC

— SCHIȚĂ —

(Urmare și fine).

Dar' jocul e joc și norocul noroc... Incepe cartea flăcăului să se schimbe și merge de-a 'ndăratele, merge tot de-a 'ndăratele... Sudori peste sudori... Tinerul se oprește și stă la gânduri, uitându-se ca'n gol; dar' în tîlnește ochiul tovarășului, care-î dă o povață mai tare decât cea mai tare poruncă... Pune mână'n sîn și scoate legătura... Inainte... Unchiul ridică ochii spre nepot, zimbînd cuminte, și fără să mai zică o vorbă, îi apleacă cu multă luare aminte asupra mesei.

E trei după miezul nopții... S'a dus arēnda!... și două inele și ceasull... S'ar fi dus și calul și șaua, dacă unchiul și orzarii n'ar fi suflat în luminări și n'ar fi mers să se odichnească. Cine a câștigat?... Cine a știut să joace, firește: unchiul și cu unul dintre orzari, tovarășul lui; alți doi orzari au

Mărimea grăunțelor folosite la sămănat are însemnătate mare pentru seceriș. Un econom francez a făcut observarea, că sămănând numai grăunțe mari, de pe un hectar de pământ se culege cu 2000 de k. mai mult rod decât dacă se sămăna numai grăunțe mici. Pentru aceasta e foarte însemnat, să se sămene numai grăunțe mari, la ce putem ajunge ciuruind bine sămănăturile cu diferite ciururi.

Timput pe la noi nu vrea să se poacăască, câte-o jumătate de zi e frumos, apoi ear' ploaie, sau o zi frumoasă și alta plouă, și asta așa acum de săptămâni.

Influența sării asupra laptelui la vaci. Sarea dată regulat, ajută prefacerea nutrețului și prin urmare producțiunea laptelui.

Sarea *prca multă* provoacă sete la vaci, ear' beutura prea multă de apă, nu sporește laptele, ci strică apetitul și poate fi pricina la diferite morburii.

Sinoadele bisericii gr.-or. sau deschis în cele 3 centre a eparchiilor: Sibiu, Caransebeș și Arad, Dumineca trecută. Fiind sesiunea de eștan întâia în noul period de 3 ani, primele zile ale săptămânii au fost trecute cu verificările alegerilor, și în meritul desbaterilor s'a înaintat puțin.

Vom da însă o spicuire în hotărârile mai de frunte a lor, în numărul viitor.

Ce pot face țeranii prin însoțiri? Eacă o pildă. Nainte cu câțiva ani, Francia provedea poporul englez cu unt și cu ouă, acum însă un popor mic la număr, i-a scos pe Francezi și ocupă el târgurile engleze, purcezend în modul următor:

Țeranii din Dania din apropierea unei stațiuni de cale ferată, se întovărășină cu scop de a vinde ouăle. Ouăle sunt duse cel puțin de 3 ori pe săptămână la stație. Acolo prin o mașinărie simplă, un om al tovarășiei

— Cine te-a pus să joci, dacă nu știi jocul?

— Dracul m'a pus.

— Nu ți-am spus de trei ori să pleci?

— Da.

— N'ai înțeles că te luam la sigur?

— Nu.

— Prostule!

Și unchiul trage din brâu un pungociu mare; scoate o mână de bani și numără pe masă.

— Numără-ți și tu. Sunt cincizeci?

— ...Da.

După o tăcere, în timp ce băiatul a strâns banii, i-a legat și a vîrît adânc legătura în sîn:

— Cu mine să joci tu, mă! țângăule mucos?

Și șart! part! unchiul îi arde două palme părintești nepotului:

— Altădată să nu te mai apuci să joci cărți cu oameni bătrâni, dacă nu știi juca! Ia-ți acum banii și pleacă degrabă la boerul... Uite... mai ține doi lei de parale, să ai ce mânca pe crum.

visitează ouăle de sunt proaspete și apoi le împarte după mărime.

Cu o stampilă (pecet) de cauciuc, înseamnă pe ou numele celui-ce l-a adus, prin ce apoi scăpând vre-un ou stricat, se poate ști vînzătorul. Altcum agentul, care a primit oul stricat e răspunzător pentru pierdere, și peste aceea mai are să plătească și o gloabă bună.

Această chezeșie dată de țeranii danezi asupra bunătații marfei lor, face ca ei să afle piețe sigure pentru ouăle lor.

Eacă o pildă ce ar putea să o umeze și țerancele noastre, și în loc să vîndă ouăle pe un preț bagetel jidanilor, cari umblă din sat în sat, ar putea ele să le vîndă la orașe prin agenți (oameni anume), cari ar primi bucuros marfă din chiar întâia mână și ar plăti-o mai bine.

Oare în mijlocul nostru să nu se afle nime, care ar avea curagiul de a întreprinde un astfel de lucru bun?

O mănăstire sub pământ. În orașul rusec Kiew, pe malul Niprului, se află o raritate de mănăstire subpămînteană, în care trăește o populație de 1500 călugări.

Șapte articoli publicați în „Tribuna“ în cunoscuta afacere *lanca*, sunt urmăriți judecătorește. Dl Ioan Scurtu, stud. univ. a fost ascultat de judele de instrucție din Cluj și pus sub acuză ca autor a a'or doi din acei articoli. D-sa a făcut apel conta punerii sub acuză.

Statutul fondului de pensuni preoțesc pentru archidieceasa gr.-or. din Transilvania, a fost tot obiect de nemulțumire pentru preoțime și de discuție în Sinod. Acum consistorul a presintat sinodului un proiect de schimbare a statutului spre mai bine, dar' votarea lui s'a amânat până doar' la anul, după-ce

— Sărut mâna!

În câteva clipe, băiatul e călare...

— Eil ce stai? nu pleci?

— ...Unchiule, să-ți faci pomană, să nu spui taichii, că mă omoară!

— Dacă te faci băiat de treabă, nu-ți spui.

— Mă fac... sărut mâna!

Și flăcăul dă călcăie buestrașului.

— Mă! strigă după el unchiul. Ea seama, că te ea dracul, dacă te mai iai după el, nătărăule!

Cătră seară, tînărul, flămînd și insetat, trece pe dinaintea conacului dela Sălcuța în buestru îmbășicat. O fată naltă și voinică, cu mânecile sumese până la subțiori, stînd rezimată de un stîlp al prispei, se uită lung după călăreț. El apleacă bărbia în piept, strînge scurt zăbala și îndeamnă calul la iuteală. Vrea și el să se uite odată înapoi, dar' a apucat să cotească la dreapta pe după movila bisericii, și prispa conacului nu se mai poate vedea.

Ajungînd la cotul dealului, unde apucă

să se vedea cum se introduce întregirea venitelor dela stat a preoțimeii.

Din minunile legilor nouă. Ni-să scrie:

„Un lucru de necrezut trece pe aci din gură în gură și din sat în sat: că ministrul a dat îngăduință la un tînăr din Jeledinți de abia trecut de 16 ani, să se însoare, luînd o fată ca și el de bătrână, de 16 ani. Părinții feciorului au avut interes a-l căsători cu fata din vorbă, și au umblat și au isbutit. Oamenii nu pot crede că va avea bine atare căsătorii.“

Aburii grajdurilor se trag prin podul lui în nutrețul așezat în pod, ear' prin această umezală se poate strica nutrețul, deci e de lipsă ca podelele podului la grajd să fie gros *lipite cu pământ frămîntat, mestecat cu pleavă*, în grosime de 10—16 ctmetri. Peste aceea să fie și bine aerisate grajdurile, ca să nu se tragă aburii în pod.

Arborul cu ploaie. În Peru (America), prin pădurile din vecinătatea orașului Mayobamba, există un copac foarte curios, căruia indigenii îi zic tamaicaspi (arborul cu ploaie). Înălțimea lui e de 18 metri și lângă rădăcină e gros în tăietură de un metru. Arborele acesta soarbe cu mare putere umezeala din aer și o preface în apă. Picăturile de apă cad într'una ca o ploaie din ramurile și din trunchiul lui, așa că sub el stă în tot-d'una o baltă. Această minunată însușire o posedă copacul în timpul verei, mai cu seamă cînd din lipsă de ploaie apele sunt scăzute. O mulțime de locuri din Peru, cari erau pustii din lipsă de apă, sunt acum locuite, mulțumită acestui arbor deosebit transplantat acolo și care dă cea mai bună apă de bîut.

Publicare de vînzare de vite. În mai multe comune din Germania e obiceiul de a vesti pe o tăbliță pusă pe poartă, dacă este vre-o vită de vîndut în casă.

drumul spre Poenița, buestrașul gîfîind își potolește puțin mersul la urcus.

Soarele, scăpătînd la apus, se uită îndărăt cu stăruință caldă la păduriștea de mesteacăni, unde atâtea paseri ale primăverii se cheamă, să 'ntreabă și-și răspund, să 'ngîna și să 'ntrec în fel de glasuri, întorcîndu-se fiecare pe la cuibul său.

(„G. S.“)

Caragiale.

Ce poate să se facă din un arbore în o zi? În o pădure din Boemia dimineața la 7 ore fură tăiați doi brazi descojiți, aboriți și în o tocitoare de lemn, prefăcuți în praf de lemn. Din acest praf s'a făcut hîrtie care, la 5 ore seara a fost tipărită cu tot soiul de noutăți, și apoi cu vîrfurile proaspete ale bradului au fost împreună trimise la Freiberg, unde încă în seara aceea au fost puse spre vederea publicului.

Milionarul simțitor. Stăpînul Mager zice cu voce mișcată servitorului, după-ce a ascultat plîngerea umilită a unui sîrac. Tipă-l pe nemernicul afară, că mi-să rupe inima auzindu-l...

Măcelarii și alți cumpărători nu sunt știți de a umbla din casă în casă să întrebe după vite de vândut și nici boalele vitelor nu se dau așa de ușor altor vite.

Războiul între Buri și Englezi înaintază doar spre actul din urmă. Armata engleză din Bloemfontein (capitala statului Oraje), a început înaintarea spre Nord, spre hotarile Transvaalului. Burii nu-i stau în cale ci se retrag mereu, și numai ici colea se încercă cu câte o trupă mai înaintată ori mai dela aripi, pricinindu-i greutăți și pierderi. La luptă deschisă, la măsurare largă, nu se pun, fiind Englezii mult prea mulți față de ei. Se spune că Burii mai au trupe 35.000, pe care le adună la Kronstadt, și cu acestea vor avea încă Englezii de furcă, căci dacă nu altundeva, apoi cel puțin în jur de capitala Transvaalului, Pretoria, se vor apăra ca tigrii, căci aci au întărituri zdravene, și multe vieți omenești vor costa pe Englezi să-i poată smulge și de aci.

Trecerile în România se făceau până acum cu multă ușurință. La graniță puteai și mai poți încă, căpăta pașapoarte pe 24 ore cu care treci, afară de aceea controla însași nu era din samă afară aspră. Acum se pare că chiar guvernul român vrea să îngreuneze aceste treceri ușoare peste graniță, dând prin ministerul de interne poruncă aspră autorităților dela granița română, să împedecă orice treceri a persoanelor ce n'au pașapoarte în deplină rânduială, *ear' pasapoarte pe 24 ore se nu se mai dee.*

Intrucât aceste ordine de asprime ar privi trecerile din România în afară, le înțelegem, dar' dacă prin ele se are prin vedere și oprirea trecerilor în Țară, nu le-am mai înțelege. Sute și mii de inși, nu numai Români ci și ne-români, ajunși mai ales vara la Brașov, doresc se facă o excursie la fărmeacătoarea Sinaia, și trec granița cu certificate de 24 ore, și se întorc iarăși, fără ca România se fi avut vre-o pagubă, ci chiar tolos de aceste treceri, că-i duc vestea și povestea frumseșilor ei, și-i lasă și ceva pulbere de argint pe unde au tost. »Aspirarea« măsurilor de supraveghiere a trecerilor ar împedeca, e drept, multe treceri, dar' că ce folos ar avea Țara de aceasta, e greu de întrevăzut. România după mărimea ei are încă așa de puțină poporațiune, c'ar trebui să se deschidă încă cel puțin jumătate de veac granițele, nu se le închidă din naintea intrărilor din afară în Țară.

Sfârșitul chibritelor cu cătran. Ministrul ung. de comerț a hotărât, ca pe viitor să se oprească folosirea chibritelor (lemnșelilor) cari sunt fabricate cu sulfur sau fosfor (cătran), de care folosesc oamenii la sate mai toți. Indemn la aceasta hotărâre i-a dat, că în urma cercetărilor, cele mai multe focuri vin din folosirea acestor chibrite, ear' de altă parte, ele s'au dovedit a fi nesănătoase, ba chiar primejdioase sănătății. Ministrul va opri fabricile de a pregăti astfel de chibrite, dar' înainte de a o face asta, va cere și sfa-

tul corporațiilor de specialitate, precum și al camerelor de comerț și industrie.

Boală de porci. Oficiul polițienesc din Brașov face cunoscut, spune »Gazeta«, că pe teritoriul orașului Brașov a izbucnit boală de porci, din care pricină de-ocamdată s'a oprit și ținerea târgului de porci.

De câțva timp comerțul cu ter în România a luat un avânt deosebit, mai ales în urma marilor cereri din Italia. Prețul terului a ajuns la 45 franci miia de kilograme. In cele din urmă zile, spune »Curierul Com«, s'a trimis pentru Italia 80.000 k. fer moale și oțel.

Cercetătorilor de târguri le atragem luarea aminte asupra necazului, că zilele de târg sunt în călindarele noastre cele-ce se țin de stilul vechiu, din Martie încoace, greșit puse. Editorii au scăpat din vedere faptul că la 1 Martie călindarul vechiu rămâne astan napoi cu o zi față de cel nou, și însemnând târgurile așa cum fuseseră în anii de nainte, fac pe oameni să meargă tot cu o zi prea târziu la târg.

În călindarele în cari târgurile sunt scrise după stilul vechiu, este dară a se ceti cifra tot cu 1 mai puțin: în loc de 2 Maiu: 1 Maiu, în loc de 15: 14 etc.

În comuna *Târgșor*, parochul Victor Codarcea, a înființat, cu vre-o 30 de familii, o nouă »Reuniune de temperanță«, adecă tovarășie de *reținere dela beuturile spirțuoase.*

Dă, Doamne, Românilor minte să facă pe tot locul atari începuturi de pornit pe calea fericirii, căci la fericire ducător e, a o mai slăbi cu beuturile!

Dela postă. Atragem de nou luarea aminte a a celor interesați, că dela 1 Ian. încoace, *cărțile de corespondență deschise, nu mai merg în Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania, Sârbia și Muntenegru cu 2 cr., ci cu 5 fileri.* Să se ceară pentru aceste țeri cărți postale a 5 fileri sau pe cea de 4 fil. să mai lipească o marcă de 1 fil. În România și alte depărtări cu 10 fileri.

Guvernul țerii noastre a făcut un nou împrumut de 110 milioane cor. pe piața de bani a Berlinului.

Din România vin știri foarte îmbucurătoare despre starea sămănăturilor.

»Amicul Agriculturului« dela 15/28 Aprilie scrie:

Ne aflăm acum în epoca în care putem să ne dăm seama bine de situațiunea agricolă.

Starea sămănăturilor de toamnă este în general *excelentă* și merge prosperând. *Rapița* va da o recoltă *belsugă*.

În țara de sus, *grâul și rapița stau de minune.* Toți agricultorii spun că tăciunele n'a cauzat până acum nici cea mai mică stricăciune. De asemenea viile și pomii roditori promit recolte bune și îmbelșugate.

Dacă vom fi scutiți de călduri prea mari escesive și statornice de la început, speranțele într'o recoltă bogată a tuturor cerealelor sunt mari.

Din nenorocitele Indii, bântuite de multă foamete, se scrie: Inima Indiei și o parte din Vest sunt într'o stare de plâns. Pe o întindere de mai multe sute de mile nu se vede nici un spic de grâu, nici o tufă cu verdeață: riurile mari, toate puțurile, toate fântânile sunt secate. Țara presintă aspectul unui imens deșert. Acolo unde vedeai altădată grămezi de clăi de grâu, verdeață, vioiciune, astăzi nu se ved decât niște vite slăbănoage, cari abia se țin pe picioare și cari cad grămadă, moarte de foame. Ba încă, ceea-ce este și mai teribil, oamenii acestei părți încă mor din lipsă de mâncare. Părinții își părăsesc copiii, neavând ce le da de mâncare. Femei, copii, bătrâni, tineri, toți sufer îngrozitoarea tortură a foametei. Asistența publică nu poate întreține decât 5,000.000 de nenorociți. Dar, restul ce se face?

Foametea în Indii și îndeosebi în Bombai e îngrozitoare. Într'un ținut care are 1,300.000 de vite, *un milion din ele au perit de foame!*

Multer cumpărători de losuri le e poate necunoscut, că pentru losuri neplătite sau scăzute (adecă trecute din termen) pentru-că și de acestea pot fi puse în vânzare, câștigul nu se plătește! Firma Iosef Teleki asupra inseratului de astăzi a căreia atragem deosebita atențiune, are în privința asta o împărțire vrednică, de recunoștință, prin care e asigurată tuturora cea mai mare siguranță.

Notiță Literară.

»*Noua Revistă Română*« tractând politică (articli serioși cu caracter academic, nu amestec în luptele militante de zi), literatură, știință și artă, apare de 2 ori pe lună la București în format curat, câte 4 coale mari, sub direcțiunea dlui *C. Rădulescu-Motru*, scriitor cu bine întemeat nume. Prețul 24 Coroane.

Atragem atenția iubitorilor de literatură și știință, asupra merituasei reviste. Îndeosebi pe sama bibliotecilor institutelor, ai fi necesar să fie abonate reviste ca »*Noua Revistă Română*«. (București Pasagiul român 20.)

»*Convorbiri Literare*« apar lunar la București în broșuri elegante și bine îngrijite, cu colaborare de alese pene ca a dlor *D. Evolceanu, Dr. V. Babeș, G. B. Duică, M. Dragomirescu, I. Basarabean, A. Naum, etc.*

No. 4 (pe Aprilie), a aparut acum cu poesii, studii, istorie, o tragedie, recensuni, etc. de *St. O. Iosif, Argintoiănu, Iorga, G. B. Duică, Sextil Pușcariu, etc.*

E revistă literară merituosă. O recomandăm cu căldură. 15 Coroane pe an. (Buc. Calea Victoriei 21.)

»*Moda Ilustrată*«, o bine îngrijită foaie de modă și ca text și ca clișeu, apare la

București. O recomandăm damelor române, putând găsi în ea multe lucruri de folos și putând învăța românește mult din lumea domniei-lor de modă.

Prețul bucatelor.

Piața din Băița.

— la 27 Aprilie 1900. —

Grâu frumos, fer. de 30 lit. . . fl.	1.80—90
Ovės, ferdela de 30 litre . . . fl.	—75—80
Cucuruz, ferdela de 30 litre . . fl.	1.50—55
Fasolea, ferdela „ „ „ . . . fl.	1.50—60
Cartofi (grumpile) fer. de 30 l. . fl.	—50—70
Mere, ferdela de 30 litre . . . fl.	—
Nuci, ferdela de 30 litre . . . fl.	—
Carne de vită 1 kl. fl.	—38—40
„ „ porc 1 kl. fl.	—56—58
Ouă, 7 și 8 bucăți fl.	—10
Pui de găină, părechea fl.	—30—40

În Blaș.

— La 26 Aprilie n. 1900 —

Grâu frumos ferd. de 20 l. . . fl.	1.10—20
Orz ferd. cu fl.	—75—90
Ovės, ferdela cu fl.	—45—55
Cucuruz, ferdela cu fl.	—82—90
Fasolea, ferdela cu fl.	1.15—25
Cartofi (grumgene), ferdela cu . fl.	—45—55
Mere, ferdela cu fl.	1.20—50
Nuci terd. cu fl.	1.20—50
Carne de vită, 1 klgram cu . . fl.	—36—40
„ „ porc, 1 „ „ cu fl.	—46—48
Slănină proaspătă 1 kl. cu . . fl.	—52
Slănină svântată 1 klgram cu . fl.	—64
Brânza nouă 1 kl. fl.	—66—70
„ în burduf 1 kl. fl.	—60—66
Ouă, 7 și 8 cu fl.	—10
Pui de găină părechea cu . . fl.	—35—60

Piața din Hondol

— la 15 Aprilie n. 1900. —

Grâu frumos ferd. de 30 lit. cu fl.	1.70—
Săcată ferdela cu fl.	1.50—
Orz ferdela cu fl.	—
Ovės ferdela cu fl.	—75—
Cucuruz ferdela cu fl.	1.30—
Cartofi ferdela cu fl.	—60—
Vin nou litrul cu fl.	—30—40
Mere ferdela cu fl.	—80—
Nuci ferdela cu fl.	—
Carne de vită 1 kl. cu fl.	—40—
„ „ porc 1 „ „ cu fl.	—50—
Slănină proaspătă 1 kl. cu . . fl.	—96—
Brânză nouă 1 kl. cu fl.	—
Ouă 6 cu fl.	10—

FELURITE POVEȚE

Carnea stricată.

Se cunoaște prin »Reagentul Eber«, care constă din 1 parte ac. hydrochloric, 3 părți alcool și 1 p. eter.

Dacă apropiem un băț de sticlă întins în această fluiditate, de suprafața cârnii te-

mute a fi stricate, și se formează o negură (amoniac), atunci carnea e stricată.

Mușchiul de pe fênațe.

Se poate depărta prin sulfat de fer (vitriol de fer) pisat mărunt. Sulfatul de fer se pisează mărunt și apoi se presară cu o lopățică locurile unde crește mușchiul.

Firește pe stratul de mușchiu mai gros se pune mai mult prav.

Timpul cel mai bun pentru a face acest lucru, e luna Martie, pentru-că atunci îndată după prăpădirea mușchiului poate să crească iarba cea tină, — dar' se poate face și altcând.

Curățirea oglinzilor.

1. Udați ușor un burete moale foarte curat și fără asprime, muiați-l apoi în spirt. Frecați oglinda; 2. Raspândiți peste oglindă praf de alb de Spania, cernut printr'un tulpă; ștergeți praful frecând ușor dar' repede cu o cârpă, frecați apoi cu o altă cârpă, și în sfârșit o a treia frecare tare cu o cârpă de mătăasă.

Dacă oglinda e mare, curățați întâi jumătate; căci altfel spirtul s'ar usca înainte de a sfârși lucrarea.

Inlăturați pe cât se poate atingerea ramei cu buretele, căci s'ar strica poleiala.

FELURIMI

Cel mai bătrân copac din lume. Prin împrejurimile Ierusalimului se arată călătorilor maslini, cari ar fi, zice-se, de pe vremea lui Isus Christos. Dar' acestia sunt încă tineri și verzi în asemănare cu stejarul din insula Cos (Asia-mică), care, — după spusele unui grădinar german, a cărui părere e ținută de întemeiată în asemenea materie, ar fi bătrân de 29 de veacuri.

Cel puțin două mii nouă sute de ani! Autorul, pe care-l cităm, a studiat el însuși, la fața locului, școarța și straturile adânci ale copacului despre care e vorba, și a dovedit științificește că stejarul din Cos trebuie să existe de 9—10 veacuri înaintea lui Christos.

Tradițiunea țării spune că vechiul Hipocrat, și-a adunat de multe-ori școlarii sub ramurile acestui copac.

La piciorul copacului se află o fântână cu inscripțiuni foarte vechi și reamintind învețămintele măestrului. Dar' Hipocrat' trăea prin veacul al V-lea înainte de Christos.

Trunchiul stejarului are o grosime de 9 metri jos și mai are 3 ramuri groase, care trebuie să fie tăiate.

Albine purtătoare de scrisori. De câțva timp un Englez crescător de albine, se încearcă a-și deprinde albinele cu dusul scrisorilor; el vrea să înlocuiască porumbeii călători prin albine călătoare. De fapt albinele au înțelegerea de-a se ști îndrepta în drum, într'un grad înalt, înțelegere prin care se disting porumbeii călători. Precum e știut, albinele pot să-și găsească drumul spre stup după depăr-

tări mari. Nimic mai simplu, așa crede Englezul nostru, decât să-și atârni o scrisoare microfotografiată și apoi să o lași să zboare spre casă.

Biurul tehnic de patentă a lui Richard Lüders din Gölitz observă în privința aceasta: Cea mai sigură va fi posta aceasta, cu cât porumbeii călători în drumul lor pot foarte iute ajunge în mâinile dușmanilor sau să fie prinși de paseri răpitoare, în timp ce mititica albină ajunge la o țintă îndepărtată, nevăzută și neîmpedată.

Îngrijat. Suboficerul (cetind în cartea de instrucțiune: Punctul acesta se află la 100 de metri înălțime peste Adria): Ștergeți cuvântul acesta și scrieți în loc de el: peste marea Adriatică, altcum cugetă oarecare dintre voi că e bucătăreasă oare-că:ui Domn.

Să înțelege. Ce? D-Ta porți urechile astupate cu bumbac acasă, și nu la aerul liber, ca să-ți aperi de vânturi urechile? Aceasta mi-să pare lucru întors!

Da, domnule, trebuie să știi că am șasă fete, cari tot cântă..

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea Representațiunii teatrale a „Reuniunii meseriașilor români din Orăștie“, care a avut loc la 23 Aprilie n. a. c. au încurs peste tot 245 cor. 60 fl., din care sumă subtrăgându-se speșele de 150 cor., a rămas un venit curat curat de 95 cor. 60 fl.

Cu suprasolviri au binevoit a contribui următorii p. t. dni: Dr. Aurel Munteanu 15 cor., Ioan I. Vulcu 7 cor. 20 fl., Dr. I. Mihai 5 cor. 20 fl., Dr. S. Moldovan 4 cor., Nicolau Părău 3 cor. 60 fl., Dr. Ioan Pop 3 cor. 20 fl., V. N. Bidu 2 cor. 20 fl., Dr. Colbasi 2 cor., Sim. Corvin jun. 2 cor., Sim. Corvin sen. 2 cor., Simion Vlad 2 cor., V. Domșa 2 cor., P. Belei 1 cor. 40 fl., G. Cușuta 1 cor., Ioan Trifon 1 cor., Ferencz David 1 cor., Dr. Iuliu Rațiu, protopop 80 fl., G. Bălosu 80 fl., I. Prudner 60 fl., Partenie Crișan 40 fl., I. Lazaroiu 40 fl., Harthwich 40 fl., N. N. 40 fl., Ioan Lazaroiu 40 fl., Traian Mihaiu 40 fl., N. N. 20 fl., N. N. 20 fl.

Primească toți acești binevoitori și sprijinitori ai Reuniunii noastre, precum și toți cari ne-au onorat cu prezența și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumite.

Orăștie, 28 Aprilie n. 1900.

Comitetul arangiator.

Numeri singuratici din „Bunul Econom“ se află de vânzare în librăria dlui H. Graef din loc. r exemplar 5 cr.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihai.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Cel mai fericit

și cel mai bun isvor de câștigat
losuri de loterie de clasă ungare.

Spre a-mi *multumii* comitenții în
toată privința *vând* numai astfel
de

Losuri originale

cu prețurile originale, cari sunt tot-
odată provăzute cu *clausula de cuitare*
și cu firma tipărită a casei de schimb
a băncii comerc. ung. din Pesta
(capital în acții 30 Mil. Cor. Fond de res. 25 Mil.)

*E prin urmare asigurată cea mai mare
garanță* pentru purcederea culantă și
în ordine.

Cele mai multe câștiguri

provin *totdeauna* din losurile loteriei
de clasă a acestui Institut. Losuri
câștigate pot fi trimise și direct la in-
stitutul aici numit și urmează plățirea
lor în cea mărime (sumă) îndată
după tragere.

Loteria de Classă reg. ung. priv. e
cea mai bună din lume,

care întrece chiar și pe cea prusiană.
Din 100.000 Losuri vor fi trașe 50.000
prin urmare jumătate. În 6 clase urmate
după-olaltă vor fi împărțite (plătite)

13 Milioane și 160.000 Coroane.

Câștigul principal în cazul cel mai no-
rocos e de un milion coroane. De-
oare-ce *Tragerile* clasei prime vor fi

deja în 17 și 18 Maiu a. c.

și losurile noastre bucurându-se de in-
teresul cel mai viu din partea publi-
cului, pot fi acuși sfârșite, — Vă rog
a-mi trimite *cât mai curând* cererile.

Prețurile losurilor originale classa I.:

1 los întreg 12 cor. $\frac{1}{4}$ los 3 coroane.
 $\frac{1}{2}$ los . . . 6 cor. $\frac{1}{8}$ los $1\frac{1}{2}$ cor.

Planuri de joc și liste de trageri tri-
mit prompt.

Colectura
de lot. r. u.
de clasă

JOSEF FELEKI

Budapesta, IX., Üllői ut. 21.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(8) Depuneri: cor. 1,750.000. 7—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu $5\frac{1}{2}$, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arîndează și exarîndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biuorul institutului, ear' în scris prin corespondență.

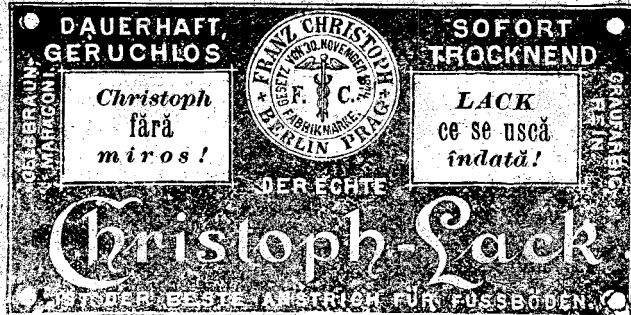
Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

„Minerva„ institut tipografic, societate pe acții în Orăștie.

Inserțiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrațiunea foii „Bunul Econom”
 Inserțiunile și reclamele sunt sufletul comerțului!

In Orăștie la Gustav Zobel.

In Orăștie la Gustav Zobel.

face cu puțință, ca odăile să fie folosite și în vremea vopsirii (cu lac), căci mirosul rău și uscarea înceată a vopselei cu oleu, aci e încungiurată. Întrebunțarea e așa simplă că fiecare poate săvârși vopsirea. Podilele pot fi șterse cu cârpe ude și nu-și perd lustrul. Este:

Lac colorat de podile

galbăn-brun și mahagoni-brun, care copere podilele ca și vâp-seaua cu oleu, dar' are și strălucire. Bun pentru padimente nouă ca și vechi. Copere ori-ce peată, ori-ce vopsire veche etc. Și este:

Lac curat (fără colorare)

pentru padimente nouă și parchete, care dă numai lustru. Bun mai ales pentru parchete și padimente nouă unse deja cu vop-sea cu oleu. Nu copere figurile lemnului!

Pachete postale pentru câte 2 odăi mijlocii, cu 5 fl. 90 cr. Comande să fac, în orașe unde sunt depozite, la acestea. Pros-pecte se trimit franco. La cumpărări fiți atenți la firmă și marca fabricii, căci ca pe o fabricațiune existentă dela 1850, mulți o contrafac și falsifică, dând calitate rea și adesea necorespun-zătoare scopului.

Fabrica de Lack-Christoph

Praga—Carolinentalh.

În Orăștie singur veritabil la **Gustav Zobel**

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

În Orăștie — Szászváros.

Opuri
Bilete de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de vizită
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț-Curent.
Anunțuri
Registre
Imprimare
Couverte
Bilete de cun.
Etc. etc.

Există deja de 12 ani și este
provăzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Inst. Tipogr. „Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de
spriginul celor mai îndepărtate orașe.
Dovadă aceasta despre promptitu-
dinea și acurateța cu care efec-
tuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească
în acest mare comitat, se roagă de
binevoitorul sprigin al celorlalte
institute rom., precum și al privaților.